

N:o 41.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående anslag till jordbruksdepartementet m. m.; gifven Stockholms slott den 8 februari 1900.

Under återopande af hvad bilagda utdrag af protokollet öfver civilärenden för denna dag innehåller, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att, under förutsättning att Kongl. Maj:t meddelar sitt samtycke till den af Riksdagen beslutade ändring af §§ 5, 6 och 42 rege-
ringsformen,

dels, med godkännande af de enligt ofvannämnda protokoll öfver civilärenden framlagda förslagen till stat för jordbruksdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli och till vilkor för aflöningsförmånernas åtnjutande enligt samma stat, bevilja ordinarie anslag till aflöning åt chefen för jordbruksdepartementet 17,000 kronor, till departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli 46,200 kronor samt till extra utgifter å den hufvudtitel, som kommer att omfatta anslagen till jordbruksdepartementet, såsom reservationsanslag, 10,000 kronor,

dels till uppehållande af jordbruksdepartementets verksamhet, intill dess nämnda ordinarie anslag blifva tillgängliga, på extra stat för år 1901 anvisa ett belopp af 54,900 kronor, med rätt för Kongl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna detta belopp,

dels ock medgifva, att de särskilda bestämmelser, som meddelats rörande användningen af besparingarna inom den af anslagen till jordbruket, handeln och näringarna bildade afdelning af sjetta hufvud-

titeln, efter utgången af innevarande år icke vidare skola tillämpas, äfvensom att ifrågasvarande anslag må såsom bestämda anslag ingå i de hufvudtitlar, dit de, enligt ärendenas blifvande fördelning mellan statsdepartementen, komma att höra.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

E. von Krusenstjerna.

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den
8 februari 1900.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **LAGERHEIM**,
Statsråden: **WIKBLAD**,
ANNERSTEDT,
herr **VON KRUSENSTJERNA**,
grefve **WACHTMEISTER**,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN och
RESTADIUS.

29:o.

Departementschefen statsrådet herr von Krusenstjerna yttrade efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, finans- och ecklesiastikdepartementen:

Sedan Riksdagen under nästlidne gårdag antagit det sedan 1899 års riksdag hvilande förslaget till ändrad lydelse af §§ 5, 6 och 42 regeringsformen, åsyftande att Statsrådet skall bestå af elfva ledamöter, af hvilka en skall vara chef och föredragande för ett jordbruksdepartement, lärer det nu ankomma på mig att inför Eders Kongl. Maj:t fram-

lägga förslag till de åtgärder, som erfordras för att det nya departementet må komma i verksamhet.

På sätt jag framhöll i mitt underdåniga anförande till statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 13 nästlidne januari under n:o 1, kan nemligen med dessa åtgärder icke lämpligen dröjas, till dess Eders Kongl. Maj:t i grundlagsenlig ordning lemnat Riksdagen svar å förslaget till ändring af regeringsformen. Då grundlagsändring anses träda i kraft omedelbart efter det densamma blifvit i vederbörlig ordning beslutad, och det nya departementet således skall börja sin verksamhet genast efter det Eders Kongl. Maj:ts svar meddelats, måste uppenbarligen de nödiga penningmedlen för departementets uppehållande dessförinnan finnas anvisade.

Hvad då först beträffar aflöningen till departementschefen samt den stat, som bör gälla för jordbruksdepartementets afdelning af Eders Kongl. Maj:ts kansli, får jag åberopa hvad jag i sådant hänseende anförde till nyss omförmälda statsrådsprotokoll för den 13 nästlidne januari och här endast erinra att, förutom departementschefen, erfordras en expeditiionschef, två byråchefer, två kanslisekreterare och en registrator äfvensom två vaktmästare, hvarjemte behöfves ett anslag till departementschefens förfogande för amanuenser, vikariatsersättning och renskrifning m. m. Beträffande aflöningar och ifrågakommande ålders-tillägg samt, hvad vaktmästarne angår, löneminskning vid åtnjutande af fri bostad, böra uppenbarligen enahanda bestämmelser stadgas, som nu gälla för de öfriga departementen.

I fråga om det belopp, som bör ställas till departementschefens förfogande för amanuenser, vikariatsersättning och renskrifning m. m., får jag erinra, att motsvarande anslag för närvarande utgör:

i civildepartementet	kronor 17,000: —
i finansdepartementet	» 10,600: —
i ecklesiastikdepartementet	» 15,000: —

Dessa anslag hafva emellertid icke varit tillräckliga; utan måste under år 1899 inom alla tre departementen fyllnad till nödvändiga utgifter tagas från anslaget till extra utgifter, i finansdepartementet med 1,200 kronor och i hvardera af de båda öfriga departementen med 1,500 kronor. Vid sådant förhållande torde ifrågavarande anslag för jordbruksdepartementet böra föreslås till 12,000 kronor.

Med iakttagande af de nu framställda förslagen skulle staten för jordbruksdepartementets afdelning af Eders Kongl. Maj:ts kansli erhålla följande lydelse:

Stat

för

jordbruksdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli.

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa aflöning.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Expeditionschefen, <i>arfvode</i>	—	—	7,500	
1 byråchef	4,400	2,000	6,400	} Lönen kan efter 5 år höjas med 600 kronor.
1 byråchef	4,400	2,000	6,400	
1 kanslisekreterare	2,800	1,200	4,000	} Lönen kan höjas efter 5 år med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 kanslisekreterare	2,800	1,200	4,000	
1 registrator	2,800	1,200	4,000	
1 förste vaktmästare	800	300	1,100	} Lönen kan efter 5 år höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	500	300	800	
Till departementschefens förfogande för <i>amanuenser, vikariatsersättning och renskrifning m. m.</i>	—	—	12,000	
Summa	—	—	46,200	

Ann. Om vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna förmån kvarstår, lönen minskas med 150 kronor.

Det faller af sig sjelft, att personalen i det nya departementet bör underkastas enahanda vilkor för aflöningens åtnjutande, enligt staten, som enligt Riksdagens skrivelser under 1878 års riksmöte och nådiga kungörelsen den 12 juli 1878 gälla för personalen i de öfriga departementen utom utrikesdepartementet. Dessa aflöningsvilkor skulle, med utslutande af två i detta fall obehöfliga öfvergångsbestämmelser samt med tillägg af en bestämmelse om skyldighet för tjänsteman att vara underkastad den förflyttning till annat departement, som kan föranledas af omreglering af ärendenas fördelning mellan statsdepartementen, hafva följande lydelse:

1:o) att tjänsteman skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringskyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en möjligen in-

trädande förändrad organisation af kansliet eller eljest kan varda stadgad, så ock den förflyttning till annat departement, som kan föranledas af omreglering af ärendenas fördelning mellan statsdepartementen.

2:o) att tjänstgöringspenningar, der sådana i aflöningen ingå, få uppbäras endast för den tid, tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, utgå till den, som tjänsten förrättat;

3:o) att den, som af sjukdom hindras att sin tjänst förrätta, eger uppbära hela lönen; men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten, utöfver sina tjänstgöringspenningar, afstå så mycket af lönen, som för tjänstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

4:o) att vid sjukdomsförfall eller när det erfordras för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning inom departementet, densamma mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af deremot svarande belopp, i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än tre månader under ett år;

5:o) att, der förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af samma tjänst är enligt stat medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under vilkor att innehafvaren, af denna tid, mera än fyra år sjelf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester; och för andra förhöjningen, om sådan eger rum, efter ytterligare fem år under samma vilkor, på det sätt likväl att den högre aflöningen ej i någotdera fallet får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, då den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagaren dervid tillgodoräknas den tid, han inom samma lönegrad tjänstgjort inom samma eller annat departement eller i annat statens embetsverk;

6:o) att tjänsteman skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänsteår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjänsten afgå; Kongl. Maj:t likväl obetaget att låta med afskedet anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i densamma kvarstå; och

7:o) att med ordinarie befattning inom departementet ej må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan

tjenstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjenstgöringen inom departementet.

Uti den för innevarande år gällande riksstaten finnes under hvar af andra, fjerde, femte, sjette, sjunde och åttonde hufvudtitlarne uppfördt ett reservationsanslag till extra utgifter. Beloppet af detta anslag utgör:

å sjette hufvudtiteln	kronor 12,000: —
» sjunde »	» 32,000: —
» åttonde »	» 15,000: —

Äfven för jordbruksdepartementet behöfves uppenbarligen ett dylikt reservationsanslag, hvilket belopp, i saknad af tillräcklig erfarenhet om behovets blifvande storlek, synes mig skäligen böra föreslås till 10,000 kronor.

De anslag till aflöningar m. m. samt till extra utgifter, som komma att af Riksdagen beviljas, blifva enligt vanliga regler upptagna i riksstaten för år 1901. Då emellertid jordbruksdepartementet måste träda i verksamhet redan under nu pågående riksdag, efter all sannolikhet den 1 nästkommande april, tarfväs för uppehållande af departementets verksamhet under nio månader af innevarande år särskilda medel, motsvarande tre fjerdedelar af de till uppförande i riksstaten föreslagna belopp, eller alltså

för departementschefen	kronor 12,750: —
» departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli	» 34,650: —
» extra utgifter	» 7,500: —
<hr/>	
tillsammans kronor 54,900: —	

Då någon rubbning i den för innevarande år fastställda riksstaten icke torde böra ifrågasättas, lära dessa medel böra äskas att utgå på extra stat för år 1901, med rätt att förskottera dem under innevarande år.

Slutligen har jag att fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet å den grupp af anslag, som i nu gällande riksstat finnes upptagen bland sjette hufvudtitelns ordinarie anslag under den gemensamma rubriken: »Jordbruket, handeln och näringarna. Reservationsanslag».

Dessa anslag utgå till:

Vägar och kommunikationer	kronor	12,000: —
Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar (deraf ett förslagsanslag å 15,000 kronor till understöd åt landtmannaskolor)	»	190,400: —
Landtbruksingeniörer och deras biträden	»	49,500: —
Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar	»	140,500: —
Länsveterinärer och veterinärstipendiater	»	50,100: —
Befrämjande i allmänhet af slöjderna	»	73,500: —
Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart	»	11,500: —
Befrämjande i allmänhet af bergsbruket	»	8,700: —
Fiskerinäringens understöd	»	42,000: —
<hr/>		
tillsammans kronor		578,200: —

Anslagen till jordbruket, handeln och näringarna voro till och med år 1841 i riksstaten upptagna under en särskild hufvudtitel, den nionde. I sammanhang dermed att Rikets Ständer genom skrifvelse den 5 juni 1841 tillkännagåfvo, att Ständerna, i ändamål att anvisningar på en och samma hufvudtitel icke måtte bero på olika departementschefers föredragning, fördelat riksstaten i nio nya hufvudtitlar — de ännu bestående — meddelade Ständerna att, då anslagen till jordbruket, handeln och näringarne blifvit upptagna å den nya sjette hufvudtiteln bland öfriga anslag för civildepartementet, men Ständerna icke ansåge lämpligt, att besparingar å förstberörda anslag skulle användas till andra föremål än de, hvarför dittillsvarande nionde hufvudtitel varit afsedd, Rikets Ständer beslutat, att nämnda anslag skulle uppföras under en särskild afdelning, och att de inom denna afdelnings anslag uppkommande besparingar icke finge användas till andra behof, än som vore att hänföra till dem, hvilka under samma afdelning inbegreps.

Dessa föreskrifter hafva allt sedermera iakttagits. Men nu möter mot ett fortsatt tillämpande af desamma det hinder, att enligt de uppgjorda förslagen till ny fördelning af ärendena mellan statsdepartementen dessa anslag skulle komma att fördelas på tre särskilda departement, i det att allenast anslaget till vägar och kommunikationer skulle kvarstanna å sjette hufvudtiteln, medan anslagen till befrämjande i allmänhet af slöjderna, af handel och sjöfart samt af bergsbruket skulle öfverflyttas till sjunde hufvudtiteln och anslagen till undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar, till landtbruks-

ingenjörer och deras biträden, till befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar, till länsveterinärer och veterinärstipendiater samt till fiskerinäringens understöd skulle öfverflyttas till den hufvudtitel, som omfattar anslagen till jordbruksdepartementet. Vid sådant förhållande och då tillräcklig anledning icke synes förefinnas, att de bland ifrågakvarande anslag, som gemensamt öfverföras till andra hufvudtitlar, skulle der bilda särskilda afdelningar, torde lämpligast vara, att Riksdagens medgifvande äskas dertill, att de särskilda bestämmelserna rörande användningen af besparingarna inom den af anslagen till jordbruket, handeln och näringarna bildade särskilda afdelning af sju hufvudtiteln efter utgången af innevarande år icke vidare skola tillämpas, äfvensom dertill att ifrågakvarande anslag må såsom bestämda anslag ingå i de hufvudtitlar, dit de, enligt ärendenas blifvande fördelning mellan statsdepartementen, komma att höra.

Med stöd af hvad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, under förutsättning att Eders Kongl. Maj:t meddelar sitt samtycke till den af Riksdagen beslutade ändring af §§ 5, 6 och 42 regeringsformen,

dels, med godkännande af de framlagda förslagen till stat för jordbruksdepartementets afdelning af Eders Kongl. Maj:ts kansli och till vilkor för aflöningsförmånernas åtnjutande enligt samma stat, bevilja ordinarie anslag till aflönning åt chefen för jordbruksdepartementet 17,000 kronor, till departementets afdelning af Eders Kongl. Maj:ts kansli 46,200 kronor samt till extra utgifter å den hufvudtitel, som kommer att omfatta anslagen till jordbruksdepartementet, såsom reservationsanslag, 10,000 kronor,

dels till uppehållande af jordbruksdepartementets verksamhet, intill dess nämnda ordinarie anslag blifva tillgängliga, på extra stat för år 1901 anvisa ett belopp af 54,900 kronor, med rätt för Eders Kongl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna detta belopp,

dels ock medgifva, att de särskilda bestämmelser, som meddelats rörande användningen af besparingarna inom den af anslagen till jordbruket, handeln och näringarna bildade afdelning af sju hufvudtiteln, efter utgången af innevarande år icke vidare skola tillämpas, äfvensom att ifrågakvarande anslag må såsom bestämda anslag ingå

i de hufvudtitlar, dit de, enligt ärendenas blifvande fördelning mellan statsdepartementen, komma att höra.

Till denna af Statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

Carl G. Edman.